

STAFFORDSHIRENBULLTERRIERIN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

Staffordshirebullterrierin jalostuksen tavoiteohjelma

Sisällys:

1	YHTEENVETO	3
2	RODUN TAUSTA	4
3	JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	4
4	NYKYTILANNE	6
4.1.	Populaation koko ja rakenne	6
4.2.	Luonne	8
4.3.	Terveys	10
4.3.1.	PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	10
4.3.2.	Muut Suomessa rodulla todetut sairaudet	16
4.3.3.	Yhteenveto muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista	17
4.4.	Ulkomuoto	17
5	YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	20
6	JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT	21
6.1.	Visio	21
6.2.	Rotujärjestön tavoitteet	21
6.3.	Rotujärjestön strategia	21
6.4.	Uhat ja mahdollisuudet	22
6.5.	Varautuminen ongelmiin	24
6.6.	Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi ja toteutumisen seuranta	24
7	LÄHTEET	25

Päiväys	Päivittäjä	Päivitetty sisältö
2006	SBTY ry	Ensimmäinen JTT:ssä 22.8.2007 hyväksytty versio
20.3.2007	Liisa Tikka, Sari Tölli	Taulukot ja tilastot päivitetty 31.12.2006 saakka
24.5.2010	Sari Tölli	Taulukot ja tilastot päivitetty 31.12.2009 saakka. Luonnetestin osasuoritusten keskiarvot lisätty sivulle 9.
14.1.2011	Sari Tölli	BH-koemääriin, luonnetestien lukumääriin ja osasuoritusten keskiarvoihin, sekä HC ja L-2-HGA -lukuihin päivitetty 2010 määrät.
5.4.2011	Lotta Kokkila	Taulukot ja tilastot päivitetty 31.12.2010 saakka

1. YHTEENVETO

Tässä Staffordshirebullterrieriyhdistys r.y.:n staffordshirebullterrierin jalostuksen tavoiteohjelmassa pyritään käsittelemään rodun jalostukseen liittyviä seikkoja mahdollisimman monipuolisesti. Staffordshirebullterrieri –rodun jalostuksen tavoiteohjelmasta ilmenee rodun kasvattajien ja rodun jalostustoimikunnan kannalta olennainen tieto koskien vikoja ja sairauksia. Siihen on koottu koiranjalostuksen ja sen etiikkaan liittyvien suositusten lisäksi rotukohtaisia suosituksia, joiden päivitys on jatkuvasti ajan tasalla liitteenä olevien www-sivustojen avulla. Jalostusohjelmasta on käyty rodun kasvattajien ja aktiivisten harrastajien kesken varsin laajaa keskustelua ja ohjelmassa onkin pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon kaikki esille tulleet jalostuksen kannalta tärkeiksi koetut seikat.

Jalostuksessa on tärkeää ymmärtää rodun tausta. Rotu luotiin yhdistämällä bulldogin voima ja rohkeus terrierin peräänantamattomuuteen ja ketteryuteen. Näiden rotujen avulla haluttiin luoda rotu joka olisi nopea, ketterä ja rohkea. Rotumääritelmä suo suuret vaihtelut eri tyypeille ja näitä eri tyyppisiä tasapuolisesti vaalimalla on mahdollista säilyttää tasapaino rodun sisällä. Ulkomuotojalostuksessa pääpaino on rotumääritelmän mukainen staffordshirebullterrieri ilman ääripiirteiden korostamista, kuten liian lyhyt kuono-osa ja siitä mahdollisesti johtuvat hengitysongelmat.

Tuontikoirien runsasta käyttöä esiintyy monien muiden rotujen tavoin myös staffordshirebullterriereillä. Onneksi tuontien runsaslukuisuus sekä viimevuosina tuontisperman käyttö on laajentanut rotumme geenipohjaa, eikä rodussamme ole muodostunut ns. siitosmatadoriongelmaa. Kuitenkin uuden veren tuominen maailmalla on haaste, koska terveystutkimuksia ei tehdä maailmalla samassa laajuudessa kuin Suomessa. Onkin ensisijaisen tärkeää ymmärtää rodun terveystilanteen seuraamisen tärkeys. Tätä työtä tekee yhdistyksen jalostustoimikunta, jonka tehtäviin tiedon keruun ohella kuuluu myös kasvattajien ja jäsenistön informoiminen ja neuvominen jalostukseen liittyvissä asioissa.

Staffordshirebullterrieriyhdistys r.y. voikin tyytyväisenä todeta staffordshirebullterrieri rodun tilanteen olevan tällä hetkellä suhteellisen hyvän. Terveystilannetta on seurattu aktiivisesti ja kokonaisuudessaan se on hyvä. Terveystilanne silmien osalta on jopa erinomainen. PEVISA:n tutkimuspakon ansiosta harmaakaihitapaukset on pystytty heti eliminoimaan jalostuskäytöstä. Lonkkatutkimuspakko rekisteröinnin ehtona vuodesta 1994 lähtien on edesauttanut kannan lonkkatuloskeskiarvon pysymiseen C:n tietämillä. Muiden sairauksien osalta on vaikea saada tarkkaa käsitystä kokonaistilanteesta, koska tilastotietoa ei ole ennen vuotta 2004.

Myös luonneseuranta on tärkeää ja yhdistyksen tavoitteena onkin innostaa jäsenistöä yhä aktiivisemmin käymään yhdistyksen järjestämässä tottelevaisuuskoulutuksessa sekä luonnetesteissä, joista saadaan tärkeää tietoa kasvattajien käyttöön. Olennaista on säilyttää staffin rodunomainen luonne ja sen monipuolisuus harrastuskoirana.

Rodun suosio on kasvusuunnassa ja rodun piiriin hakeutuu aktiivisia harrastajia, jotka ovat kiinnostuneita monista eri harrastusmuodoista näyttelytoiminnan ohessa. Rotu näkyy koko ajan enemmän erilaisissa harrastuksissa myös kilpailumielessä. Tämän päivän staffordshirebullterrieri onkin oivallinen harrastuskoira, joka täyttää yhteiskunnan koirille asettamat vaatimukset.

2. RODUN TAUSTA

Vielä vuosisadan vaihteen Englannissa olivat koirataistelut suosittua kansanhuvia. Aluksi bulldoggin tyyppisiä koiria käytettiin taistelemaan karhuja ja härkiä vastaan, mutta myöhemmin suositummaksi muodoksi tulivat koira vastaan koira -taistelut. Tämäntyyppisissä taisteluissa koirien tuli kuitenkin olla nopeita ja ketteriä, siksi "bulldoggia" kevennettiin lisäämällä siihen terrierivertaa. Näin syntyi bull-and-terrier-koira, jolla oli bulldogin voima ja sitkeys sekä terrierin nopeus ja peräänantamattomuus. Tämä on nykyisen staffordshirebullterrierin kantamuoto.

1860-luvulla, 30 vuotta sen jälkeen, kun eläinten väliset taistelut olivat lailla kielletyt, kehitti englantilainen James Hinks näyttelytarkoitukseen valkoisen bullterrierin. Samoihin aikoihin vietiin Yhdysvaltoihin bull-and-terrier -tyyppisiä koiria. Siellä ne jalostettiin suuremmiksi ja painavimmiksi kuin alkuperäistyyppi. Nykyään ne tunnetaan nimillä pitbullterrieri ja amerikanstaffordshirenterrieri. Näistä jälkimmäinen on SKL:n ja FCI:n hyväksymä virallinen rotu.

Alkuperäisellä bull-and-terrierillä oli onneksi kannattajajoukkonsa, joka pyrki säilyttämään rodun. Vuonna 1935 nähtiin ensimmäiset yksilöt näyttelyissä ja samana vuonna rotu virallistettiin. Koska rotunimenä bullterrieri oli jo varattu, oli keksittävä toinen nimi. Lopulta päädyttiin staffordshirebullterrieriin. Staffordshiren hiilialueen kaivosmiesten ja ketjuntekijöiden ansiota on, että rotu vielä ylipäänsä oli olemassa. Nykyään staffordshirebullterrieri on yksi Englannin suosituimmista terrieriroduista.

Ensimmäiset staffit Suomessa olivat tuontejä Iso-Britanniasta ja pääsääntöisin Bandits-kennelistä. Ensimmäinen staffordshirebullterrieri, narttu Bandits Belle-Lettres "Bella", saapui Suomeen 4.6.1964 Steve Stonen toimesta. Pian tämän jälkeen Hakon Westermarck sai staffordshirebullterrierinartun Bandits Mountainash Christmas Annan eli Sherryn. Ensimmäinen urosstaffi, Towans Lord John "Beau", tuli Suomeen Olavi Åbergille. Ensimmäinen staffipentue syntyi Sherrylle 11.7.1965 Finnstaff's kennelnimelle, Steve Stonen muutettua pian USA:han ja vietyään Bellan mukanaan.

Staffordshirebullterrieri on aktiivisen, liikuntaa harrastavan ihmisen seuralainen. Sen ihmisläheisyys ja huomiontarve on huomioitava, eikä se sovi tarhakoira, eikä liian suuren lauman jäseneksi, ellei koiralle voida taata tarvittavaa yksilöllistä huomiota ja riittävää liikuntaa.

Staffordshirebullterrieri eli staffi soveltuu hyvin näyttely-, agility-, raunio- ja tokokoira. Staffi on pienehkön kokonsa, sekä luonteenominaisuuksien puolesta hyvä kaupunki- ja kerrostalokoira, lyhytkarvaisena se on myös helppohoitoinen. Korkean kipukynnyksensä ja pitkäpinnaisen luonteensa ansiosta staffi sopii hyvin myös lapsiperheen lemmikiksi kestäen hyvin nuorempien perheenjäsenten kovakouraisempaakin käsittelyä.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Staffordshire Bullterrierikerho - Staffordshire Bullterrierklubben ry:n perustava kokous pidettiin 15.10.1968 Eläinlääketieteellisellä korkeakoululla, Helsingissä. Kokouksessa oli läsnä 43 henkilöä. Suomen Kennelliitto myönsi yhdistykselle rotua harrastavan yhdistyksen oikeudet vuonna 1970. Vuonna 1978 hyväksyttiin virallisesti uusi nimi Staffordshirebullterrieriyhdistys r.y. (SBTY). Vuoden 2009 lopussa yhdistyksen jäsenmäärä oli 647.

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia staffordshirebullterrieri- ja amerikanstaffordshirenterrierirotuja harrastavien henkilöiden yhdyssiteenä koko maassa, edistää ja auttaa näiden rotujen jalostusta ja kasvatusta niille kuuluvien arvokkaiden ominaisuuksien turvaamiseksi, sekä tehdä molempia rotuja tunnetuksi. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää näyttelyitä, kursseja ja neuvotteluja. Yhdistys julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Staffi -lehteä. PEVISA-määräysten mukaiset tutkimustulokset, sekä näyttely-, koe- ja luonnetestitulokset julkaistaan yhdistyksen lehdessä sekä tarkemmin vuosikirjassa.

Staffordshirebullterrieriyhdistys ry:n toimintaa organisoii hallitus. Yhdistyksen hallitukseen kuuluu vuosikokouksessa valitut puheenjohtaja ja kuusi (6) muuta jäsentä. Jalostusneuvonnasta vastaa jalostustoimikunta. SBTY r.y.:n hallitus valitsee jalostustoimikunnan. Jalostustoimikunnan tehtävänä on neuvonta, jalostustiedosteluihin vastaaminen, sairauksien kartoittaminen ja niistä tiedottaminen sekä kasvattajapäivien järjestäminen. Pyrkimyksenä on huolehtia siitä, että rotumme kehittyisivät niin ulkomuodoltaan kuin terveydeltäänkin mahdollisimman suotuisasti. Lisäksi yhdistyksellä on pentuvälitys.

Jalostustoimikunnan toiminta

SBTY r.y.:n jalostustoimikunnan periaate on olla työssään puolueeton ja noudattaa SKL-FKK ry:n ja SBTY r.y.:n yleisiä toimintaperiaatteita. Jalostustoimikunta vastaa sille esitettyihin tiedusteluihin kirjallisesti, jolloin selvitetään tehdyt ratkaisut perusteluineen. Jalostustoimikunnan tulee kokoontua riittävän usein käsittelemään saapuneita tiedusteluja, jotka on toimitettava jalostustoimikunnalle kirjallisesti hyvissä ajoin ennen suunniteltua astutusajankohtaa.

Jalostustoimikunta kerää tietoa koirista jalostusta silmällä pitäen ja jakaa tätä tietoa jäsenistölle esimerkiksi vuosikirjan avulla. Tietoa koirista hankitaan mm. tekemällä terveystarkastuksia sekä keräämällä luonnetesti-, näyttely- ja muita koetuloksia. Myös erilaisten luentojen ja kurssien järjestäminen kuuluu jalostustoimikunnan tehtäviin. Jalostustoimikunta toimii lähinnä neuvoa-antavana elimenä.

Jalostustoimikunnan työohje

Yleiset suositukset

Kukin kasvattaja vastaa viime kädessä itse omista jalostusvalinnoistaan, joihin jalostustoimikunta suosittelee käyttämään mahdollisimman korkealuokkaista materiaalia. Siitosyhdistelmää suunniteltaessa tulisi huomioida yksilöiden luonteenomaisuudet, ulkomuodolliset seikat sekä perinnölliset viat ja sairaudet. Jalostusarvoa määritettäessä tulisi kiinnittää huomiota koiran oman laadun lisäksi myös sen sukulaisten, vanhempien ja erityisesti koiran jälkeläisten laatuun ja terveystuloksiin.

Näiden ohjeiden yleisperiaatteet ja niiden vähimmäisvaatimukset toimivat jalostustoimikunnan runkona, kuitenkin niin, että kukin jalostustoimikunnan käsittelyyn tullut tapaus käsitellään yksilöllisenä ja harkinnan mukaan voidaan näistä ohjeista joustaa tai niitä jopa tiukentaa pyrittäessä mahdollisimman korkealaatuiseen jalostukseen.

Yleisperiaatteena on, että jalostusvalinnassa asetetaan urokselle suuremmat terveystarkastukset kuin nartulle, koska uromateriaalista ei ole puutetta. Jalostusyhdistelmässä saattavat uroksen/nartun ominaisuudet jossain määrin kompensoida toisen osapuolen puuttuvia ominaisuuksia.

LISÄKSI

- kasvattajan tulee olla SKL-FKK:n jäsen
- kasvattajan tulee olla allekirjoittanut SKL-FKK:n kasvattajasitoumus
- kasvattajan tulee olla SBTY r.y.:n jäsen
- siitosnartun alaikäraja pidetään 18 kk
- nartun on saatava näyttelyssä laatuarvostelussa vähintään ERI (erinomainen)
- nartun edellisestä pentueesta tulee olla kulunut vähintään kymmenen (10) kuukautta
- uroksen on saatava näyttelyssä laatuarvostelussa vähintään ERI (erinomainen)

Koirien tulee olla tutkittuja PEVISA sääntöjen mukaisesti astutushetkellä.

Perinnölliset viat ja sairaudet

Kukin kasvattaja päättää viime kädessä omista jalostusvalinnoistaan. Yhdistyksen jalostustoimikunnan rooli on jakaa kasvattajille kaikki mahdollinen tieto, jolla voi olla merkitystä näihin valintoihin. Jalostukseen suositellaan käytettäväksi yksilöitä, jotka ovat vapaita perinnöllisistä sairauksista ja vioista ja polveutuvat mahdollisimman terveiksi tunnetuista suvuista. SBTY r.y.:n jalostustoimikunta voi kuitenkin poikkeustapauksissa myöntää luvan erityisen yksilön käyttöön, jos sen katsotaan hyödyntävän Suomen staffordshirenbulldoggerikantaa.

Lonkanivelen kasvuhäiriö (dysplasia):

Jalostuskoira ei saisi olla lonkiltaan C:tä (lievä dysplasia) huonompi. Jos kuitenkin erittäin painavista syistä käytetään D (kohtalainen dysplasia) lonkkaista koira jalostukseen tulee toisen osapuolen olla lonkiltaan A (ei muutoksia) tai B (lähes normaali/rajatapaus). E (vaikea dysplasia) lonkkaista koira ei tule käyttää jalostukseen.

Perinnölliset silmäsairaudet:

Perinnöllisistä silmäsairauksista ei harmaakaihia (HC) eikä retinan dysplasiaa (RD) sairastavaa koira tule käyttää jalostukseen. Lisäksi tulee siitosvalintoja tehdessä huomioida, että ko. sairaan koiran vanhemmat ovat kantajia kuten myös sen pentuesisarukset saattavat olla ko. sairauden kantajia. Mikäli todetaan jonkin yksilö harmaakaihin (HC) kantajaksi ei sitä tule käyttää enää jalostukseen.

Siköaikaiset verisuonijäänteet silmissä (PHTVL/PHPV), lievissä muodoissa, sairas aste 1-2, koira käytettäessä jalostukseen tulee toisen osapuolen olla täysin terve silmistään ko. sairauden osalta.

Ylimääräiset ripset luomen sisäpinnalla, Cilia aberranta, sairastavaa koira voidaan käyttää jalostukseen mikäli ripset eivät vaivaa koira, silloin tulee toisen osapuolen olla terve ko. sairaudesta. Viasta hoidettua koira (leikattu/poltettu) ei suositella käytettäväksi jalostukseen.

Silmäsairauksien ehkäisemiseksi on suositeltavaa, että jalostukseen käytettävät yksilöt tutkittaisiin silmistään vähintään kaksi kertaa elämänsä aikana, toisen kerran seitsemän (7) vuotiaana. Jalostustoimikunta toivoo kasvattajien kantavan vastuunsa rodun terveydestä ja astuttavansa narttunsa uudelleen kun vähintään puolet sen edellisen pentueen pennuista on virallisesti vähintään silmätutkittu ja mielellään lonkkakuvattu.

Lisäksi suositellaan:

Arkaa tai vihaista koira ei tule käyttää jalostukseen. Jos koira saa kaksi (2) kertaa laatuarvostelun hylätty luonteen vuoksi se ei täytä jalostustoimikunnan laatuvaatimuksia.

Purentavioista ja liian kapeista alaleuoista on jalostuksella pyrittävä pääsemään eroon.

Pentuvälitys

Yhdistyksen pentuvälittäjä kertoo pennunkyselijöille ainoastaan kasvattajajäsenten ilmoittamat yhdistelmät, jotka voidaan julkaista myös yhdistyksen kotisivuilla pentulistassa. Staffi-lehdessä julkaistaan maksutta tiedot niistä pentueista, joilla on jalostustoimikunnan hyväksyntä.

Kun astutus on tapahtunut ja narttu on tiineystutkittu tai kun pennut ovat syntyneet, ottaa kasvattaja yhteyttä pentuvälittäjään, joka lisää pentueen pentulistalle. Pentulistalle pääsevät kaikki kasvattajajäsenten pentueet, kun yhdistelmä täyttää voimassa olevat PEVISA-ehdot.

Lehtimainokset

Yhdistyksen lehdessä kasvattaja saa mainostaa pentuetta omakustannushintaan. Ilmoitushinnat löytyvät Staffi-lehdestä.

4. NYKYTILANNE

4.1. Populaation koko ja rakenne

Tällä hetkellä Suomessa arvioidaan olevan n. 1000-1500 staffordshirebullterrieriä, rekisteröintimäärät ovat vuosittain nousseet ja tällä hetkellä rekisteröidään noin 250 pentua vuosittain. Tyypillisesti suomalaisella kasvattajalla on muutama narttu, joilla teetetään pennut muutaman vuoden välein. Suomessa on suhteellisen laaja geenipohja. Geenipohjan laajuuden säilyttämiseksi tuontikoiria pitäisi tuoda harkiten eri linjoista.

Kaikki suomalaiset staffin pennut syntyvät ja varttuvat kotioloissa, mikä onkin rodulle ainoa oikea paikka kasvaa. Staffi ei sovi tarhattavaksi Suomen olosuhteissa. Jotta staffista varttuisi ihmisystävällinen, vilkas ja rohkea seura- ja harrastuskoira, sen paikka on jo alle luovutusikäisenä normaaleissa kotioloissa, jossa se tottuu ihmisiin ja normaaliin elämänmenoon.

Suomessa siitosmatadorien käyttöä on pyritty välttämään. Viimeisen viiden vuoden (2005-2009) aikana on jalostukseen käytetty yhteensä 95 urosta. Pentueita näillä uroksilla on kyseisenä aikana ollut yhteensä 243 kpl.

Suomalaisten kasvattajien koiriin voi törmätä myös ulkomailla. Suomesta on viety koiria mm. Yhdysvaltoihin, Norjaan, Eestiin, Ranskaan, Espanjaan ja Ruotsiin.

Yhteenveto staffordshirenbulterrierien rekisteröintitilanteesta Suomessa viimeisen seitsemän vuoden aikana.

Vuosiyhteenveto 2004-2010 päivitetty 5.4.2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Pennut (kotimaiset)	304	294	254	239	190	147	144
Tuonnit	36	33	31	29	18	12	5
Rekisteröinnit yht.	340	327	285	268	208	159	149
Pentueet	61	61	51	52	42	32	29
Pentuekoko	5	4,8	5	4,6	4,5	4,6	5
Kasvattajat	42	43	33	32	29	18	20
Jalostukseen käytetyt eri urokset							
- kaikki	40	40	31	27	28	22	18
- kotimaiset	19	20	12	13	16	10	7
- tuonnit	15	15	15	11	8	8	11
- ulkomaiset	6	5	4	3	4	4	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 1 kk	2 v 10 kk	3 v 4 kk	3 v 4 kk	3 v 8 kk	3 v 6 kk	3 v
Jalostukseen käytetyt eri nartut							
- kaikki	60	61	51	50	40	32	29
- kotimaiset	50	46	40	44	35	30	27
- tuonnit	10	15	11	6	5	2	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 2 kk	3 v 6 kk	3 v 1 kk	3 v 3 kk	3 v 4 kk	3 v	3 v 4 kk
Isoisät	63	62	58	48	43	35	33
Isoäidit	84	78	65	60	60	42	44
Sukusiitosprosentti	0,37 %	1,14 %	0,77 %	0,65 %	1,38 %	0,98 %	1,72 %

Vuosiyhteenveton sukusiitosprosentti tarkoittaa ko. vuonna syntyneiden pentujen keskimääräistä sukusiitosprosenttia.

Isoisä/isoäiti tarkoittaa ko. vuonna syntyneillä pennuilla olevia eri isoisiä/isoäitejä. Nämä luvut antavat kuvaa jalostuspohjan laajuudesta. Jos jalostukseen käytetään esimerkiksi paljon eri uroksia, jotka ovat sukua keskenään (sama isä/äiti) on jalostuspohjan laajuus paljon suppeampi kuin erisukuisia uroksia käytettäessä (= isovanhempia enemmän). Luvut kennelliiton tietokannasta.

Staffien rekisteröinnit Suomessa 1986-2010 päivitetty 5.4.2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Pennut (kotimaiset)	304	294	254	239	190	147	144	174	135	101	91	117	84
Tuonnit	36	33	31	29	18	11	6	6	6	1	3	0	2
Rekisteröinnit yht.	340	327	285	268	208	158	150	180	141	102	94	117	86
	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990	1989	1988	1987	1986	
Pennut (kotimaiset)	117	92	101	145	109	175	105	97	123	80	63	41	
Tuonnit	4	2	1	0	2	2	4	4	2	1	4	0	
Rekisteröinnit yht.	121	94	12	145	111	177	109	101	125	81	67	41	

Uroksia on käytetty populaatioon nähden laajasti. Rotu on ollut Suomessa jo yli 40 vuotta, joten pitkäaikaisimmilla kasvattajilla on parhaimmillaan jo viisitoista sukupolvea omia kasvatteja suoraan alenevassa narttulinjassa. Tuontikoirien, pääasiassa eri sukuisten uroksien, ansiosta on geenivaihtelu pysynyt laajana. Rodun kotimaassa, Iso-Britanniassa, rotua rekisteröidään n. 10 000 vuosittain, joten materiaalia riittää. Rotu on ollut suosittu Euroopan maiden ulkopuolella myös Etelä-Afrikassa ja Australiassa, joiden geenipoolia on myös hyödynnetty suomalaisessa koirakannassa.

Jalostuksessa eniten käytetyt urokset 2000-2010 päivitetty 5.4.2011

#	Uros	*Tilastointiaikana*				Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja
1	MANDOLFIE MR CRYSTAL	14	82	3,96 %	4 %	14	82
2	HOPLITE THAT'S HANDY	18	82	3,96 %	8 %	18	82
3	JAJCA'S CONQUEROR	13	62	2,99 %	11 %	13	62
4	REDRAF REAL LEGEND OF RINGMASTER	14	61	2,94 %	14 %	14	61
5	LACKYLE CEANN MIOTAL	12	57	2,75 %	17 %	12	57
6	JARAMILLOS YOU ARE MY MAN	12	53	2,56 %	19 %	12	53
7	COURTESY TITLE ARAGORN	10	50	2,41 %	22 %	10	50
8	JODEL'S DICK DASTARDLY	8	45	2,17 %	24 %	9	48
9	MORKA THE FIREBLADE	8	44	2,12 %	26 %	9	50
10	BOURTIE MIRROR IMAGE	10	43	2,07 %	28 %	16	77
11	BRADFAX KUSHANKU	8	41	1,98 %	30 %	8	41
12	GOOSEHILL GREAT NEWS	8	40	1,93 %	32 %	8	40
13	MR PERFECTION	7	36	1,74 %	34 %	7	36
14	BETHANE BOMBADILLO	7	36	1,74 %	35 %	7	36
15	RED-RIVER-SIDE D'ESPARREGUERA	8	34	1,64 %	37 %	8	34
16	JACKNIFE ON THE EDGE	7	29	1,40 %	38 %	7	29
17	KOLMENÄSSÄN IN TRIBUTE	6	28	1,35 %	40 %	6	28
18	POWERPAWS WORLD ACCLAIM	6	27	1,30 %	41 %	7	31
19	KOLMENÄSSÄN JAM FOR HIM	5	27	1,30 %	42 %	5	27
20	STORMVINDENS JONATHAN	4	27	1,30 %	44 %	4	27

4.2. Luonne

Staffordshirebullterrierille oikeanlainen rodunomainen luonne on hyvin tärkeä ominaisuus, ehkä jopa kaikkein tärkein. Näyttipä koira miltä tahansa, se ei ole oikea staffi ilman oikeaa luonnetta. Voimassa olevassa FCI:n rotumääritelmässä staffordshirebullterrieriä luonnehditaan seuraavanlaisesti: ”Rohkea, peloton ja ehdottoman luotettava”. Ominaispiirteinä kerrotaan: ”Lannistumattoman rohkea ja sitkeä. Erittäin älykäs, pitää ihmisistä ja erityisesti lapsista”.

”Rohkea, peloton ja ehdottoman luotettava”. Tämä riittää hyvin kuvaamaan rodun oikeaa luonnetta. Rotu on nimenomaan rohkea. Rohkeus on sisäänrakennettu rodun historiaan. Pelko ja arkuus on jalostettu niistä pois jo aikoja sitten. Koiran tulee vaikuttaa varmalta kaikissa tilanteissa. On anteeksiantamatonta, jos yksilöltä puuttuu tämä ominaisuus. Rohkeudella ei ole mitään yhteyttä aggressiivisuuteen, jolla usein peitetään epävarmuutta. Vaikka staffilla on tappelukoiratausta, ei staffi saa koskaan olla aggressiivinen ihmistä kohtaan. Ihanneyksilön on aina oltava ihmisten seurassa varma ja ystävällinen. Jos yksilö on ihmistä kohtaan aggressiivinen, uhkaava tai pelkäävä, sitä ei tule koskaan palkita. Tällainen on rodulle täysin epätyypillistä ja virheenä anteeksiantamaton. Arkoja, hermostuneita tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen, sillä nämä ominaisuudet periytyvät helposti jälkeläisille.

Luonteen merkitys staffordshirebullterrierillä on erityisen suuri halutessamme välttää rodun jo muualla saamaa negatiivista huomiota ja joutumista ns. kiellettyjen rotujen listalle. Kasvattajien tulee kiinnittää huomiota pennunostajien ohjaukseen staffin kasvattamisessa yhteiskuntakelpoiseksi, sekä mukavaksi seura- ja harrastuskoiraksi.

Luonnetestit

Staffordshirebullterriereitä on luonnetestattu vuosien 1987-2010 aikana yhteensä 131. Testattujen määrä on kantaan verrattuna pieni, ihanneprofiilia staffille ei ole vielä luotu. Luonnetestien tulokset kuvaavatkin paremmin kyseisten yksilöiden ominaisuuksia. Keskimääräinen pistemäärä on ollut 137 pistettä, joskin koirien saamat loppupisteet ovat jakautuneet laajasti 25 ja 248 pisteen välille. Vuoden 2010 loppuun mennessä luonnetestattujen staffien osasuoritus- ja loppupisteet löytyvät yhdistyksen kotisivuilta osoitteesta: http://www.staffordshirebullterrieriyhdistys.fi/LT_tilasto.pdf

Staffien luonnetesteissä saamien osasuorituspisteiden jakautuminen päivitetty 14.1.2011							
Osasuoritukset	-3	-2	-1	+1	+2	+3	keskiarvo
Toimintakyky	0	1	22	89	19	0	0,77
Terävyys	0	0	0	98	2	31	1,47
Puolustushalu	0	0	6	61	8	56	1,82
Taistelutahto	0	0	7	8	50	66	2,28
Hermorakenne	0	0	5	114	12	0	1,02
Temperamentti	0	0	2	48	17	64	2,08
Kovuus	0	7	0	85	3	36	1,41
Luoksepäästävyys	0	0	0	7	13	111	2,79
Laukauspelottomuus	0	0	8	1	11	111	2,66

Käyttäytymiskokeet, tottelevaisuuskokeet ja agility

Staffordshirebullterrierit ovat osoittaneet koulutettavuutensa tottelevaisuuskokeissa, käyttäytymiskokeissa (BH) ja agility-kilpailuissa.

Staffien osallistuminen tottelevaisuuskokeisiin vuosina 2000-2009 päivitetty 5.4.2011											
TOKO	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
evl	9	15	26	5	3	6	10	3	0	0	0
voi	3	4	10	38	8	0	2	4	3	9	9
avo	11	21	26	6	41	6	0	3	8	5	1
alo	12	26	20	33	35	24	15	8	12	11	8
yht.	35	66	82	82	87	36	27	18	23	25	18

Koosallistumiset ovat nousseet vuodesta 2000 vuoteen 2009 lähes nelinkertaisiksi. Viimeisten viiden vuoden aikana saavutetuista tuloksista hieman yli kolmasosa on ollut ykköstuloksia.

Suomen tottelevaisuusvalion arvon on saanut viisi koiraa, joista kolme on saavuttanut sen 2000-luvulla (vuosina 2004, 2006 ja 2009).

Käyttäytymiskokeeseen on staffordshirebullterrierit ovat osallistuneet neljätoista kertaa. Kaksitoista koiraa on saavuttanut vuosina 2000-2010 BH-koulutustunnuksen. päivitetty 14.1.2011

BH	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
PAKK1	1	2	1		1	1	1		2		2
PAKK0			2		1		1				
Läpäisseet	1	2	2	0	1	1	1	0	2	0	2

Agilityn tulostmäärä on noussut vuodesta 2000 vuoteen 2010 lähes kaksinkertaiseksi. päivitetty 5.4.2011

Agility	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Tulosmäärä	560	581	574	375	218	165	170	242	316	347	340

Agilityvalioita on kaksi (arvo saavutettu vuonna 2004 ja 2010).

4.3. Terveys

4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Ensimmäiset staffordshirenbulldogit tulivat Suomeen 1964 ja jo vuonna 1968 tutkimuksissa todettiin parilla staffordshirenbulldogiereillä perinnöllinen harmaakahi (HC). Professori Hakon Westermarckin toimesta staffordshirenbulldogierejä myös lonkkakuvattiin 1960-luvun loppupuolella. Satunnaisia silmäpeilauksia lukuun ottamatta lonkka- ja silmätutkimuksia ei tehty pariinkymmeneen vuoteen. Vasta 1980-luvun loppupuolella kasvattajat ryhtyivät omatoimisesti tutkittamaan koiriaan. Ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma hyväksyttiin vuonna 1992 ja PEVISA alkoi vuoden 1994 alusta.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriön (HD:n), esiintymistiheys ja vakavuus on eri roduilla erilainen. Staffordshirenbulldogiereillä esiintymistiheys on Suomessa tällä hetkellä yli 50 % (C ja D). Vakavuusasteeseen vaikuttavat myös monet ympäristötekijät (mm. ruokinta, kasvuajan ylipaino, liikunta ja sairaudet). Ympäristötekijöihin on laskettava myös kuvaustekniset tekijät ja sairauden arvostelun subjektiivisuus.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä ei voida koskaan poistaa rodusta kokonaan, koska koiran ilmiäsu ei kerro sen geenirakennetta. Dysplasia periytyy polygeenisesti l. moni geenipari vaikuttaa lonkkien rakenteeseen. Dysplasian vakavuusastetta rodussa voidaan seurata röntgentutkimuksin ja sairautta vastustaa jalostuksellisin toimenpitein. Lievä dysplasia voi olla lähes oireeton. Jos niveleen kehittyy nivelrikkoa, voi koiralla olla merkittäviä kipuja, varsinkin rasituksen jälkeen. Lonkkaniveldysplasiaa ei voida leikkauksella parantaa.

Lonkkavika aiheuttaa harvoin vaivaa staffordshirenbulldogierille. Rodun rakenne ja voimakas lihaksisto voivat olla avainasemassa siinä ettei lonkkavika vaivaa. Voimakkaat muutokset, löysyys ja lonkkamaljan ja reisiluun nupin yhteensopimattomuus voivat kuitenkin johtaa nivelrikkoon. Nivelrikon oireita ovat liikkumisen ja rasituksen jälkeiset ontumiset, jäykkyys ja esim. makuulta ylös nousemiseen liittyvät vaikeudet jotka tulevat yleensä vasta vanhemmalla iällä.

Tavoitteena on, että suurin osa kannasta kuvataan, jolloin saadaan luotettavampaa tietoa todellisesta tilanteesta. Ei riitä, että vain jalostuskoirat tutkitaan. Tavoitteena on saada lonkkavikaprosentti jatkossa pienenemään.

Lonkkaniveltilasto 1990-2009 päivitetty 5.4.2011							
Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
1990	117	11	13	14	10	2	50
1991	110	10	14	13	7	0	44
1992	162	21	13	10	19	0	63
1993	109	12	13	10	4	1	40
1994	145	10	13	13	7	1	44
1995	94	10	5	7	9	0	31
1996	98	4	8	8	8	0	28
1997	130	4	11	20	13	1	49
1998	73	1	5	12	6	0	24
1999	119	2	13	19	4	2	40
2000	115	4	11	18	6	0	39
2001	89	1	11	14	10	0	36
2002	154	2	13	19	15	1	50
2003	183	4	22	40	16	1	83
2004	147	3	20	34	12	1	70
2005	187	8	20	33	17	0	78
2006	232	5	36	44	14	0	99

Lonkkaniveltilasto 1990-2009 päivitetty 5.4.2011							
2007	240	8	24	52	22	0	106
2008	286	7	35	46	18	0	106
2009	343	6	25	33	9	1	74
Yhteensä	3133	132	325	458	226	11	1152
Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E	
1990	43 %	22 %	26 %	28 %	20 %	4 %	
1991	40 %	23 %	32 %	30 %	16 %	0 %	
1992	39 %	33 %	21 %	16 %	30 %	0 %	
1993	37 %	30 %	32 %	25 %	10 %	2 %	
1994	30 %	23 %	30 %	30 %	16 %	2 %	
1995	33 %	32 %	16 %	23 %	29 %	0 %	
1996	29 %	14 %	29 %	29 %	29 %	0 %	
1997	38 %	8 %	22 %	41 %	27 %	2 %	
1998	33 %	4 %	21 %	50 %	25 %	0 %	
1999	34 %	5 %	32 %	48 %	10 %	5 %	
2000	34 %	10 %	28 %	46 %	15 %	0 %	
2001	40 %	3 %	31 %	39 %	28 %	0 %	
2002	32 %	4 %	26 %	38 %	30 %	2 %	
2003	45 %	5 %	27 %	48 %	19 %	1 %	
2004	48 %	4 %	29 %	49 %	17 %	1 %	
2005	42 %	10 %	26 %	42 %	22 %	0 %	
2006	43 %	5 %	36 %	44 %	14 %	0 %	
2007	44 %	8 %	23 %	49 %	21 %	0 %	
2008	37 %	7 %	33 %	43 %	17 %	0 %	
2009	22 %	8 %	34 %	45 %	12 %	1 %	
Yhteensä	37 %	11 %	28 %	40 %	20 %	1 %	

Silmätutkimukset

Silmäsairaudet, joita on todettu staffordshirenbulteriireillä:

HC eli perinnöllinen harmaakaihi sisältää useammanlaisia näkökykyä haittaavia sairauksia linssissä. HC:ssa linssin läpinäkyvyys häviää osittain tai kokonaan, muutoksia todetaan yleensä molemmissa linseissä. Jos linssit samentuvat täysin, sokeutuu koira samalla. HC hoitona sokeutuneille voidaan sameutunut linssi poistaa ja myös keinolinssin asennus samalla on mahdollista. Suurin osa HC muutoksista on lieviä ja koira voi elää normaalia elämää. Jalostukseen HC koiria ei voi käyttää.

RD eli verkkokalvon vajaakehitys on synnynnäinen silmän kehityshäiriö, jossa on eri vakavuusasteisia häiriöitä, lievistä paikallisista verkkokalvon poimuista sokeutta aiheuttaviin muutoksiin. Paikalliset verkkokalvon poimut ovat vaarattomia ja koirat, joilla on vain joitakin poimuja silmäpohjassa, saavat silmätarkastuksessa merkinnän: poimuja ja niitä ei suljeta pois jalostuksesta.

PHTVL/PHPV tarkoittaa sairautta, jossa linssin ja silmänpohjan välinen sikiökautinen verisuoni ei ole normaalisti surkastunut. Sairaudessa on eri asteita pienistä pilkuista sokeutta aiheuttaviin muutoksiin.

PRA on verkkokalvon asteittainen surkastuma. Aineenvaihdintahäiriöön takia verkkokalvolle kertyy kuona-aineita ja se surkastuu. Koirasta tulee täysin sokea yksilöstä riippuen 1-8- vuoden välillä. PRA periytyy

resessiivisesti ja sen kantajat ovat täysin terveitä. Sairailla yksilöillä näkö rupeaa heikkenemään asteittain ja ensimmäisenä oireena on hämäräsokeus.

PPM on iiriksen eli värikalvon kehityshäiriö, jossa pupilliaukon avautuminen ei ole ollut täydellistä, vaan värikalvolta lähtee rihmoja joko linssiin, sarveiskalvoon tai toiseen kohtaan värikalvoa. Muutokset ovat yleensä lieviä, eivätkä aiheuta oireita.

Distichiasis eli ylimääräiset ripset on perinnöllinen sairaus, jossa luomen reunassa kasvaa ylimääräisiä ripsiä. Nämä ripset hankaavat sarveiskalvoa ja voivat aiheuttaa silmävuotoa, silmän siristelyä ja sarveiskalvohaavaumia. Karvat voivat olla niin pehmeitä, etteivät aiheuta koiralle oireita. Oireilevilta koirilta ripset poistetaan yleensä polttohoidolla.

Staffeilla terveystilanne on hyvä silmien osalta. HC, PRA tai muut vakavat silmänsairaudet eivät ainakaan toistaiseksi rotua vaivaa. Silmissä esiintyy jonkin verran eri asteisena PHTVL/PHPV tai RD. Toisinaan ylimääräisiä ripsiä ja satunnaisesti muita vaarattomia mykiö- tai verkkokalvolöydöksiä. Esim. PPM (Membrana pupillaris persistens).

Silmätutkimustilasto

Yhteenveto päivitetty 5.4.2011

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	*Tutkittu %*	*Terveitä*	*Terveitä %*
1990	117	32	27 %	30	94 %
1991	110	26	24 %	26	100 %
1992	162	51	31 %	48	94 %
1993	109	32	29 %	28	88 %
1994	145	36	25 %	33	92 %
1995	94	23	24 %	20	87 %
1996	98	26	27 %	25	96 %
1997	130	44	34 %	40	91 %
1998	73	21	29 %	19	90 %
1999	119	37	31 %	35	95 %
2000	115	36	31 %	34	94 %
2001	89	34	38 %	32	94 %
2002	154	47	31 %	39	83 %
2003	183	79	43 %	74	94 %
2004	147	61	41 %	49	80 %
2005	187	74	40 %	66	89 %
2006	232	99	43 %	82	83 %
2007	240	96	40 %	86	90 %
2008	286	99	35 %	73	74 %
2009	343	71	21 %	57	80 %
2010	316	2	1 %	2	100 %

Diagnoosit päivitetty 5.4.2011

Diagnoosi	*Esiintymiä*
Distichiasis, epäilyttävä	1
Distichiasis, todettu	50
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	874
Ektooppinen cilia, todettu	5
Kaihin laajuus kohtalainen	1
Kaihin laajuus, lievä	2
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	2
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, todettu	1
Kortikaalinen katarakta, epäilyttävä	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	2
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, todettu	1
Määrittelemättömiä ylimääräisiä ripsiä/karvoja, todettu	43
PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin	45
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	18
PHTVL/PHPV, sairauden aste 2 - 6	3
Posterior polaarinen katarakta, todettu	6
PPM, diagnoosi avoin	2
PPM, todettu	4
PPM, iris-kornea, todettu	1
RD, diagnoosi avoin	2
RD, geograafinen, diagnoosi avoin	1
RD, geograafinen, todettu	1
RD, multifokaali, todettu	4
Sarveiskalvon dystrofia, epiteliaalinen	1

DNA-TESTIT STAFFORDSHIRENBULLTERRIEREILLÄ

Englantilainen the Animal Health Trust (AHT) on usean vuoden intensiivisen tutkimustyön jälkeen vihdoinkin löytänyt ne geenimutaatiot, jotka aiheuttavat staffeille perinnöllistä kaihia (HC) ja L-2-HGA-sairautta sekä on kehittänyt DNA-testit näiden sairauksien selvittämiseksi. Tämä on todella merkittävä saavutus, koska nyt voimme saada selville myös näiden sairauksien kantajat.

L-2-HGA (L-2-hydroxyglutaric aciduria)

Staffordshirebullterriereillä esiintyvä L-2-HGA (L-2-hydroxyglutaric aciduria) on aineenvaihdunnallinen hermostosairaus, jossa virtsassa, plasmassa ja aivoselkäydinnesteessä esiintyy kohonneita pitoisuuksia L-2-hydroxyglutaraattihapossa. L-2-hydroksiglutaraattihappo metaboloituu normaalisti α -ketoglutaraatiksi, mutta sairailta koirilla näin ei tapahdu, joten ainetta kertyy elimistöön tuhoisin seurauksin.

L-2-HGA (L-2-hydroxyglutaric aciduria) sairaus vaikuttaa keskushermostojärjestelmään, ensisijaisesti aivoissa, oireiden ilmaantuessa yleensä ensimmäisen kerran noin 6 -12 kuukauden iässä. Oireina esiintyy ”tutisevaa” liikuntaa, väristyksiä, epileptisen kohtauksen kaltaista jäykistymistä, liikunnan tai jännityksen aiheuttamaa lihasten jäykkyyttä ja muuttunutta käytöstä. Lievissä tapauksissa oireita on käytännössä ilmennyt aluksi ainoastaan stressitilanteissa, jolloin sairaus on ilmennyt liikkeiden jäykkyytenä – peräpään jäykistymisenä – ja lihasten tutinana.

Suomessa syntyi vuonna 1989 staffipentue, jossa ainakin yhdellä pennulla oli varmasti tämän sairauden oireet. Staffi-lehdessä 3/1990 (s. 30) Lukijoilta –palstalla eräs staffinomistaja kysyykin neuvoja vastaavanlaisten oireiden syystä ja hoidosta. Oireiden syytä yritettiin tuolloin tuloksetta selvittää. Myöhemmin 1990-luvulla syntyi ainakin joitakin näihin oireisiin sopivia staffeja, joista muutamia nähtiin myös näyttelykehissä. Sairaudesta on puhuttu harrastajien keskuudessa ”tutinatautina”, mikä nimitys on varsin

kuvaava. Suomessa ainakin yksi staffi on rotujärjestön saamien tietojen mukaan jouduttu lopettamaan tämän sairauden seuraksena.

HC

Perinnöllisessä harmaakaihissa (HC) linssin läpinäkyvyys häviää osittain tai kokonaan. Kaikki havaitut kaihimuodostelmat eivät ole perinnöllistä harmaakaihia, sillä niitä voi muodostua myös tulehduksen, vamman tai aineenvaihdunnallisten syiden (esim. diabetes) yhteydessä ja sekundäärisesti toisen sairauden seurauksena. Perinnöllinen harmaakaihi (HC) on aina bilateraalin ja symmetrisen molemmissa silmissä laajeten täydelliseksi ja aiheuttaen sokeuden.

Periytyminen

Sekä HC että L-2-HGA periytyvät resessiivisesti eli väistävasti. Tämä tarkoittaa sitä sairaus ilmenee ainoastaan tapauksessa, jossa alleeli (geeni) on homotsygoottinen eli kaksinkertainen. Tämä tarkoittaa siis sitä, että ilmiänsuutaan terve eli täysin oireeton koira – esimerkiksi koira, jonka on virallisissa silmätutkimuksissa todettu terveeksi - saattaakin olla sairauden kantaja ja periyttää sairautta jälkeläisilleen. Resessiivisesti periytyvä sairaus periytyy seuraavasti:

aa = terve staffi (clear)

ab = sairauden kantaja, mutta ilmiänsuutaan terve (carrier)

bb = sairas staffi (affected)

Jos kaksi tervettä koira astutetaan keskenään (aa x aa), ovat niiden kaikki jälkeläiset terveitä:

	a	a
a	aa	aa
a	aa	aa

Jos toinen osapuoli on sairauden kantaja (ab) ja toinen terve (aa), keskimäärin 50 prosenttia jälkeläisistä on sairauden kantajia. Yksikään jälkeläisistä ei kuitenkaan ole itse sairas (bb):

	a	b
a	aa	ab
a	aa	ab

Jos kaksi sairauden kantajaa (ab) astutetaan keskenään, jälkeläisissä on sairaita (bb) keskimäärin 25 prosenttia, kantajia 50 prosenttia ja terveitä 25 prosenttia:

	a	b
a	aa	ab
b	ab	bb

Jos sairas (bb) ja terve (aa) astutetaan keskenään, ei yksikään jälkeläinen ole sairas, mutta kaikki jälkeläiset ovat sairauden kantajia:

	a	a
b	ab	ab
b	ab	ab

Jos kaksi sairasta yksilöä (bb) astutetaan keskenään, ovat kaikki jälkeläiset sairaita:

	b	b
b	bb	bb
b	bb	bb

Geenipopulaation kaventumisen välttäminen

Ensimmäiset AHT:n tekemät geenitestit viittaisivat siihen, että noin 15 prosenttia staffikannasta olisi näiden sairauksien kantajia. Joillakin koirilla on molempien sairauksien geenimutaatioita, mutta AHT:n arvion mukaan jopa 20-25 prosentilla staffeista saattaisi olla ainakin toinen näistä geenimutaatioista.

Tästä syystä AHT:n geeniasiantuntijat suosittelevat, ettei sairauden kantajia suljeta pois jalostuksesta, koska tällöin geenipooli saattaisi vähetä peruuttamattomasti. Tämän sijaan AHT on suositellut, että kaikki jalostukseen käytettävät koirat geenitestattaisiin ja että mikäli koira olisi jommankumman sairauden kantaja, sitä käytettäisiin ainoastaan terveeksi todetun yksilön kanssa. Tällöin kaikki jalostukseen aioidut jälkeläiset olisi myös testattava. Tämä käytäntö vähentäisi asteittain mutaatioiden määrää jalostusmateriaalissa ja samalla sairauden kantajien muut, toivotut ominaisuudet voisivat periytyä jälkipolville. AHT on antanut seuraavanlaisen suosituksen:

Yhdistelmä	Lopputulokset	Yhdistelmän jalostuskäytön hyväksyttävyys
terve x terve (Clear x Clear)	Kaikki pennut terveitä Ei tarvetta DNA-testeihin (hereditarily clear)	Kyllä
terve x kantaja (Clear x Carrier)	50 % terveitä 50 % kantajia Jalostuskäyttöön tarkoitetut pennut testattava	Kyllä
terve x sairas (Clear x Affected)	Kaikki pennut kantajia Ei tarvetta DNA-testeihin	Kyllä
kantaja x kantaja (Carrier x Carrier)	25 % pennuista terveitä 25 % sairaita 25 % kantajia	Ei
kantaja x sairas (Carrier x Affected)	50 % pennuista sairaita 50 % kantajia	Ei
sairas x sairas	Kaikki pennut sairaita	Ei

Staffien Breed Council on puolestaan antanut seuraavat suositukset:

- 1) Kaikki jalostukseen käytettävät koirat tulisi DNA-testata L-2HGA:n ja HC:n varalta. Poikkeuksena koirat, jotka ovat perimältään terveiksi osoitetuista vanhemmista (hereditarily clear). Perimältään terveillä tarkoitetaan koiria, joiden vanhemmat ovat joko a) molemmat DNA-testattuja ja terveitä tai b) rekisteröity perimältään terveiksi.
- 2) Todettuja kantajia ei pidä astuttaa testaamattoman tai toisen todetun kantajan taikka sairaaksi todetun yksilön kanssa.
- 3) Jos kantajaksi todettu koira astutetaan, se tulisi tehdä ainoastaan DNA-testillä terveeksi todetun tai perimältään terveen koiran (ks. kohdassa 1 mainittu) kanssa.
- 4) Jos DNA-testein kantajaksi todettu koira astutetaan DNA-testillä terveeksi todetun tai perimältään terveen koiran kanssa (ks. kohdassa 1 mainittu), on pennut testattava niiden geneettisen statuksen selvittämiseksi. Kasvattajalla on tällöin kaksi vaihtoehtoa:
 - a) kaikki pennut DNA-testataan ennen luovutusta, kasvattaja antaa todettujen kantajien osalta lausunnon "Progeny not eligible for registration" (jälkeläinen ei rekisteröintikelpoinen) tai
 - b) kaikkien jälkeläisten osalta annetaan edellä a-kohdassa mainittu lausunto kunnes ne on DNA-testattu ja jonka jälkeen terveiksi todettujen osalta lausuntoa muutetaan.

L-2-HGA ja HC –tutkimustuloksia päivitetty 14.1.2011

Yhdistys ylläpitää kotisivuillaan listausta DNA-tutkituista koirista, sekä julkaisee tulokset Staffi-lehdessä. Perinnöllisesti terveiden (kahden terveeksi testatun koiran jälkeläiset) koirien listaus julkaistaan vain kotisivuilla. Joukkotestauksia on järjestetty vuodesta 2006 lähtien vuosittain erikoisnäyttelyn yhteydessä.

	DNA-testatut			perinnölliset
	clear	carrier	affected	gen.clear
HC	157	0	0	774
L-2-HGA	248	49	2	906

clear = terve, gen.clear = perinnöllisesti terve, carrier = kantaja, affected = sairas

Listaus DNA-testatuista koirista on osoitteessa

<http://www.staffordshirebullterrieriyhdistys.fi/terveys/DNA.pdf> ja listaus perinnöllisesti terveistä on osoitteessa <http://www.staffordshirebullterrieriyhdistys.fi/terveys/genclear.pdf>.

4.3.2. Muut Suomessa rodulla todetut sairaudet

Jalostustoimikunnalla on käytössä muiden sairauksien ja vikojen osalta SBTY ry:n kasvattajapäivillä Kiljavalla 30.10.2004 tehty kysely, johon vastauksia saatiin koirakannasta viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Terveyskyselyyn vastasi 15 kasvattajaa, staffordshirebullterrierimäärän edustaessa yli 60 %:a ko. ajanjakson rekisteröinneistä.

Tehdyn kyselyn perusteella suurin ongelma oli synnytykset, joista 22% oli päätynyt sektioon. Staffordshirebullterrierinartuilla esiintyy myös juoksuajan jälkeisiä kohtutulehduksia, jotka useimmiten ovat hoidettavissa lääkekuurilla. Ne saattavat aiheuttaa tiinehtymisongelmia, mm. tyhjäksi jääminen, pentujen luominen tai tiineyden aikainen kohtutulehdus.

Terveyskyselyn toiseksi yleisin ongelma oli parentaviat. Maailmanlaajuisesti rodussa vielä 1980-luvulla runsaasti esiintynyttä alaparentaa jalostettiin määrätietoisesti pois kannasta, jättämällä voimakkaat leveäleukaiiset yksilöt jalostuksen ulkopuolelle. Siinä sivussa etuhampaat tulivat kuntoon, mutta leuat kapenivat. Alakulmahampaiden asentoon alettiin kiinnittää huomiota vasta, kun ne olivat jo ongelma. Alakulmahampaat kasvavat helposti väärään asentoon painuen joko kitalakeen tai ikeneen. Nykyinen voimakas penturuokinta vaikuttaisi aiheuttavan omalta osaltaan maitokulmahampaiden juurien sulamattomuutta. Tämä edesauttaa ongelmaa, jolloin kaksoiskulmahampaat kasvavat samanaikaisesti aiheuttaen parentavian, mikäli maitokulmahampaita ei poisteta ajoissa.

Allergiat ja iho-ongelmat olivat kolmanneksi yleisin kasvattajien esille tuoma ongelma. Eriasteisia allergioita esiintyy, mutta ne ovat pääasiassa ruoka-aineallergioita, jotka ovat hallittavissa ruokavaliolla.

Furunkuloosia on esiintynyt staffordshirebullterriereillä muiden lyhytkarvaisten rotujen tavoin koko rodun historian ajan Suomessa, mutta yksilöiden tarkkaa lukumäärää ei ole selvillä. Tällä hetkellä vaikutelma on, että furunkuloosia esiintyy yksittäisinä tapauksina. Furunkuloosi on syvälinen tulehdus tassujen ja polkuanturoiden välissä, joka ilmenee rakkuloina. Tulehduksen aiheuttaa usein stafylokokki-bakteeri. Ruoka-aineallergiat, epäpuhtaudet tassujen välissä ja rankat psyykkiset kokemukset vaikuttavat tulehduksen puhkeamiseen. Hoidoksi riittää usein tassujen hyvä hygienia perusteellisella pesulla antiseptisellä aineella ja hankalimmillaan tarvitaan pitkä antibioottihoito. (Strandén, K. 2003. Taistelomme Furunkuloosia vastaan, ei loitsu eikä rukous?. Koiramme 12/2003: 42-45)

Paikallista demodikoosia eli sikaripunkkia esiintyy alle vuoden ikäisillä staffordshirebullterriereillä satunnaisesti. Paikallisessa muodossa kalju läiskä pääläella tai pienet karvattomat alueet rungossa häviävät itsestään, eivätkä tarvitse minkäänlaista lääkettä. Yleistynyt demodikoosi ei ole yleinen staffordshirebullterriereillä. Yleistynyttä demodikoosia hoidetaan suun kautta otettavilla loislääkkeillä ja siihen usein liittyvää bakteeriperäistä karvatupen tulehduksia antibiooteilla. Keskimääräinen hoitoaika on pitkä. Yleistyneen demodikoosin arvellaan olevan perinnöllisen ja tämän vuoksi siihen sairastuneita koiria ei suositella käytettäväksi siitokseen. (Korhonen, A. 2003. Uudet lääkkeet purevat demodikoosiin. Koiramme 3/2003: (Lähde: Koiramme lehti 3/2003, artikkeli: ”Nykyiset hoidot tehoavat jo demodikoosiin”)

Staffordshirebullterrieriyhdistys r.y:n jalostustoimikunta seuraa rodun terveystilannetta yhteistyössä kasvattajien kanssa ja antaa suosituksia koirien jalostuskäyttöön vaikuttavista sairauksista tarpeen vaatiessa.

4.3.3. Yhteenveto muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

Iso-Britannian The Kennel Club ja Breed Council ovat sopineet, että AHT toimittaa jäljennökset staffordshirebullterrierien DNA-testitodistuksista suoraan the Kennel Clubille. Edelleen nämä osapuolet ovat sopineet, että kaikkien tutkittujen koirien nimet julkaistaan säännöllisesti Kennel Club Breed Records Supplementissa ja että The Kennel Clubin kotisivuilla ilmoitetaan onko koira terve, kantaja vai sairas. Toistaiseksi tietoja on saatavissa kotisivuilta vain terveiden koirien osalta, mutta tulevaisuudessa kaikki tutkimustulokset löytyvät terveystietojen (Health pages) alta DNA screening –sivuilla (the Kennel Clubin osoite on www.the-kennel-club.org.uk). Vastaavanlaisia listauksia mainituilla sivuilla on muutamista muista roduista. Tulevaisuudessa myös brittiläisten koirien rekisteröintitodistuksiin sisällytetään tieto DNA-testauksesta tai siitä onko koira perimältään terve (hereditarily clear, ts. testattujen terveiden vanhempien jälkeläinen). Ulkomaiset koirat eivät pääse mainituille listauksille.

Silmätutkimuksia on suoritettu HC ja PHTVL osalta Englannin lisäksi myös Ruotsissa, Australiassa ja Kanadassa. Lonkkia on tutkittu rodun kotimaassa Isossa-Britanniassa vuodesta 1978 yhteensä 28 yksilöä. Tämä määrä ei kerro mitään rodun kotimaan lonkkien terveystilanteesta varsinkin kun ko. maan rodun rekisteröintiluvut ovat vuositasolla n. 10 000 ja saman verran jätetään rekisteröimättä. Lonkkatutkimuksia on tehty mm. Ruotsissa, USA:ssa ja Etelä-Afrikassa, mutta Suomessa on tilastollisesti eniten tutkimustuloksia suhteessa populaatioon.

Lisätietoja muiden maiden lonkkatutkimustulostista ja silmätarkastuksista sekä muista sairauksista löytyy päivitetystä versiosta, ks. <http://www.staffordworld.net/Health.htm>.

4.4. Ulkomuoto

Staffordshirebullterrierin rotumääritelmä

hyväksytty: FCI 24.6.1987, käännös SKL-FKK 8.3.1985

Yleisvaikutelma: Sileäkarvainen, sopusuhtainen, kokoisekseen hyvin voimakas. Lihaksikas, toimielias ja ketterä.

Ominaispiirteet: Lannistumattoman rohkea ja sitkeä. Erittäin älykäs, pitää ihmisistä ja erityisesti lapsista.

Käyttäytyminen/Luonne: Rohkea, peloton ja ehdottoman luotettava.

Pää:

Kallo-osa: Lyhyt, syvä ja leveä.

Otsapenger: Jyrkkä

Kirsu: Musta

Kuono-osa: Lyhyt

Huulet: Tiiviit ja kuivat

Leuat/hampaat/purenta: Leuat vahvat, hampaat isot. Täydellinen ja tasainen leikkaava purenta, ts. alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa.

Posket: Hyvin korostuneet poskilihakset. Jyrkkä otsapenger, lyhyt kuono-osa, musta kirsu.

Silmät : Tummat silmät toivottavat, mutta saattavat vivahtaa turkin väriin. Pyöreät, keskikokoiset; katse suuntautuu suoraan eteenpäin. Silmän ympärökset tummat.

Korvat : ruusukorvat tai puolipystyt, eivät suuret eivätkä raskaat. Täysin loppa- ja pystykorvat erittäin epätoivottavat.

Kaula : lihaksikas, melko lyhyt, kuiva ja lapoja kohden tasaisesti levenevä.

Runko: Lyhyt, lihaksikas ja hyvin muodostunut. Selkälinja suora, etuosa leveä.

Rintakehä: syvä, kylkiluut hyvin kaareutuneet.

Häntä: Keskipitkä, matalalle kiinnittynyt, kapenee kärkeä kohti; koira kantaa sitä melko matalalla. Ei saa kiertyä paljon. Muistuttaa vanhanaikaista vesipumpun kahvaa.

Raajat:

Eturaajat:

Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat suorat ja vahvaluiset, melko kaukana toisistaan.

Lavat: Hyvin kulmautuneet.

Kyynänpäät: Tiiviit.

Ranteet: Vahvat, käpälät hieman ulospäin kääntyneet.

Käpälät: Päkiät voimakkaat, käpälät vahvat ja keskikokoiset. Kynnet mustat yksivärisillä koirilla.

Takaraajat:

Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat hyvin lihaksikkaat, takaa katsottuna yhdensuuntaiset.

Polvet: Polvikulma selvä.

Kintereet: Matalat

Käpälät: Kuten etukäpälät

Liikkeet: Vapaat, voimakkaat, ketterät ja vaivattomat. Raajat liikkuvat yhdensuuntaisesti sekä takaa, että edestä katsottuna. Takaraajojen työntö selvä.

Karvapeite:

Karva: Sileä, lyhyt ja rungonmyötäinen

Väri: Punainen, vaalean ruskeankeltainen, valkoinen, musta tai sininen tai mikä hyvänsä näistä väreistä valkoisen kanssa. Mikä tahansa juovikas (brindle) sävy tai juovikas valkoisen kanssa. Musta punaisin merkein (black and tan) ja maksanvärinen erittäin epätoivottavia.

Koko ja paino:

Säkäkorkeus: 36 – 41 cm suhteessa painoon.

Paino: Paino uroksilla 12,7 - 17,2 kg, nartuilla 10,9 - 15,4 kg.

Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Rotumääritelmän tulkintaa

Pää: Pään tyyppimuotoja on useampia. Yleinen jaotus on bulldoggi-tyyppi ja terrierityyppi. Bulldoggi-tyypillä kuono-osan on oltava kallo-osaan nähden riittävän voimakas. On huomioitava, että myös alaleuka on muutakin kuin löysästi sivulla riippuvia huulia. Myös otsapenger on selvästi voimakkaampi. Terrierityypisessä päässä kuono-osa on hieman pitempi ja kallonsyvyys hieman matalampi, joten otsapengerkin on hieman, mutta vain hieman loivempi. Tärkeintä on, että pää on sopusuhtainen, eli ei liian kevyttä kuonoa raskaassa kallossa eikä liian raskasta kuonoa vastaavasti kevämpään kallo-osaan liitettynä. Päässä ei saa olla liikaa ryppyjä eli löysää nahkaa.

Korvat: Tärkeintä korvissa on, että staffi saa taitettua ne taakse kallon myötäisesti. Eli pystykorva, joka taittuu taakse on pienempi vika, kuin eteenpäin jatkuvasti lepsuttava luppakorva. Korvien kiinnitys kallossa on tärkeä, yleensä ruusukorva on kiinnittynyt hieman ylös, mutta jos staffin ilme ei siitä kärsi ne ovat ok. Korvat, jotka ovat suuret, mutta oikein taittuneet ruusukorvat sijaiten kallossa klo 10 ja 14 -kohdassa eivät ilmettä häiritse.

Silmät: Brindle-värisillä koirilla saa rotumääritelmän mukaan olla turkin vaaleimman ruskean raidan väriset silmät. Fawn-värisillä ei kuitenkaan silmien väri ole riittävän tumma, mikäli silmät ovat turkin väriset. Valkoisilla tai pied-staffeilla, joiden silmänympärysväritys on valkoinen, ei yleensä ole täydellistä pigmenttiä silmäluomissa, mutta täysin vaaleanpunaiset silmäluomet eivät ole toivottavat. Silmien on oltava pyöreät, mantelinmuotoinen silmä ei tee oikeaa ilmettä, eikä silmien sijainti saa olla liian kaukana kallon sivuissa.

Kuono ja purenta: Huulien tulisi peittää alaleuka siten, että sivulta katsottuna alaleuka olisi nähtävissä. Liian löysät huulet eivät ole toivottavia. Staffeilla esiintyy suita, joissa alaleuka on voimakas, etuhampaiden purenta on leikkaava, mutta alakulmahampaat ovat joko molemmin puolin tai toispuoleisesti ikenien sisäpuolella ts. kitalaessa. Rotumääritelmä ei mainitse kulmahampaiden sijaintia, joten yhdistyksemme kanta on ko. tapauksissa palkintosijan pudotus yhdellä laatuluokasta riippuen, mutta se ei ole nollaava virhe. Vanhemmiten staffin alaleuka yleensä kasvaa vielä, joten yli kuusivuotiailla, voimakkaan alaleuan omaavilla staffeilla saattaa olla tasapurenta. Nuoren alapurentaisen staffin laatuarvostelun palkintosija putoaa yhdellä, mutta se ei nolaa sitä. Yläpurentaa, eli liian heikkoa alaleukaa esiintyy myös staffeilla. Hammaspuutoksista kuten myös ylimääräisistä (lähinnä etu)hampaista tulisi huomauttaa.

Runko: Rungon mittasuhteet korkeuteen ja pituuteen nähden ovat oleelliset. Nartut ovat yleensä rungoltaan hieman uroksia pidempiä. Etumataluus ei välttämättä tule ilmi koiraa seisotettaessa, mutta sivuliikkeet vapaalla hihnalla paljastaa yleensä liian etumataluuden. Rungossa staffilla tulee olla "kourallisen verran" ylimääräistä nahkaa.

Häntä: Staffin hännänpituus on helppo mitata, hännän tulee ulottua kinnerkulmaan. Rotumääritelmässä on maininta hännän kapenemisesta kohti kärkeä. Nykyään esiintyy runsaasti liian paksuja häntiä. Staffeilla esiintyy myös hännissä koukkuja eli pari nikamaa on kasvanut yhteen. Jos ko. koukut ovat vain käsin tunnusteltavissa ne eivät alenna palkintosijaa, eivätkä vaikuta arvosteluun. Liian kiertyvä häntä voi staffilla olla ilman koukkuakin ja se häiritsee kokonaisvaikutelmaa. Ajoittaista korkeata hännänkantoa on nähtävillä varsinkin uroskehässä tunteiden kuumetessa.

Käpäliät: Lättä- ja/tai hajavarpaita esiintyy, staffin tassun varpaat hyvin muodostuneina nousevat selvästi ja tassun muoto on kiinteä. Furunkuloosipaiseet saattavat toisinaan levittää varvasvälejä ja rumentaa täten tassun mallia. Rotumääritelmän vaatimus yksiväristen koirien mustista kynsistä on hieman ristiriitainen, vain harvalla kokoruskealla staffilla esim. Suomessa on täysin mustat kynnet. Jos nk. yksivärisen koiran varpaan päät ovat valkoiset, ko. varpaiden kynnet ovat miltei aina valkoiset. Brindle-värisellä staffilla, varsinkin musta-brindlellä vaaleat kynnet häiritsevät kokonaisvaikutelmaa enemmänkin.

Koko: Rotumääritelmän paino on taistelukuntoisen staffin, ja säkäkorkeus tuumista laskettuna on 35,5—41,5 cm. Staffien koko on suhteessa kasvanut, liian usein koko jätetään huomioimatta suurten koirien kohdalla, mutta niiden rinnalla ollut rotumääritelmän mukaisiin mittoihin menevä staffi saa maininnan pienikokoisuudesta. Arvostelussa olisi kuitenkin oltava johdonmukainen, huomioitaessa pieni koko, tulee huomioida myös ylisuuret. Näyttelykuntoinen, tuomarien mielestä hyvän massan omaava staffi ei mahdu rotumääritelmän mittoihin kuin hyvin harvoin. Pienikokoinen uros, jolla on selvä sukupuolileima on parempi kuin näyttävän kokoinen, suuri narttu, vaikka senkin sukupuolileima on selkeä. Tärkeintä on kuitenkin sopusuhtaisuus ja selkeä sukupuolileima.

Tämänhetkisen ulkomuodon vastaavuus rotumääritelmän kanssa Suomessa.

Ulkomuodon tyyppilliset ongelmat ja poikkeamat rotumääritelmästä.

Rotumääritelmän tavoite staffordshirenbulldogin rodun jalostuksessa on ulkomuodollisesti toteutunut hyvin. Koirat ovat kokoonsa nähden hyvin voimakkaita ja lihaksikkaita. Liian kevyen tai liioitellun järeän rakenteen esiintyminen on harvinaista. Jonkin verran on liian kookkaita yksilöitä. Jalostuksen tavoitteena on koira, jonka korkeus ja paino ovat suhteessa toisiinsa. Tällä hetkellä runkojen suurimmat ongelmakohdat ovat selkälinoissa. Lantio laskevat liian jyrkästi, jolloin selkälinjat eivät ole toivotunlaisia. Myöskään rintakehä eivät aina ole riittävän syviä.

Päät ovat yleisesti ottaen rotumääritelmän toivomaa tyyppiä. Jonkin verran esiintyy pitkää kuono-osaa, loivaa otsapengertä. Harvemmin nähdään löysää nahkaa, josta johtuen on löysiä huulia ja päässä poimuja, jotka eivät ole toivottavia. Silmät ovat väritään enimmäkseen rotumääritelmän toivomaa tummaa tai vivahtavat turkin väriin. Jonkin verran kuitenkin esiintyy liian vaaleita silmiä. Myös matalalle kiinnittyneitä, raskaita ja isoja luppakorvia on. Nämä häiritsevät ilmettä yhtä lailla kuin täysin pystyt korvatkin.

Täydellinen leikkaava purenta ja vahvat hampaat ovat rodussa yleiset. Ongelmat liittyvät nykyisin enimmäkseen huonosti irtoaviin maitokulmahampaisiin, jotka pakottavat pysyvät hampaat väärään asentoon. Jonkin verran esiintyy heikkoa ja kapeaa alaleukaa, jolloin alakulmahampaat saattavat painaa ikeniä tai pahimmillaan kitalakea. Vanhemmiten saattaa toisinaan leikkaava purenta muuttua etuhampaiden osalta tasapurennaksi. Jalostuksessa on edelleen syytä kiinnittää huomiota koirien purentoihin.

Ongelmia esiintyy jonkin verran liian korkeissa hännän kiinnityksissä. Monet koirat kantavat innostuessaan häntäänsä liian ylhäällä. Jonkin verran on myös liian paksuja häntiä. Häntämutkia esiintyy pentueissa jonkin verran, tosin melko harvoin.

Rodun ongelmana on niukasti kulmautuneet ja ahtaat takaosat. Tämä vaikuttaa myös takaliikkeisiin, jolloin liikkeet ovat ahtaat ja koira kulkee liian lyhyellä askeleella, ns. draivi puuttuu. Voimakas lihaksisto takaraajoissa usein yhdistettynä huonoihin takakulmauksiin aiheuttaa helposti myös ristisidevaurioita. Myös etuosat ovat suorita ja kapeita. Myös löysiä välikämmeniä ja hajavarpaita esiintyy.

Erityistä huomioitavaa tulee kiinnittää staffordshirenbulldogiereitä jalostettaessa liioittelun vaaroihin. Kuonon lyhentyessä liikaa ovat uhkana hengitysvaikeudet, pehmyt kitalaki ja koriseva hengitys.

5. YHTEENVETO Aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Edellinen jalostuksen tavoiteohjelma staffordshirenbulterriereille perustui pitkälti terveystutkimustuloksiin. Jalostuksen painopiste oli lähinnä kannustaa kasvattajia tutkituttamaan kaikki siitokseen käytettävät koirat lonkkaniveldysplasian ja silmänsairauksien osalta. Näin ollen tavoitteet edellisen jalostuksen tavoiteohjelman osalta on saavutettu erinomaisesti.

Tavoitteessa lonkkanivelen kasvuhäiriöiden vähentämisessä on terveystilanteessa havaittavissa tilastollisesti siirtoa huonompaan keskiarvoon. Vuosien 1990-1995 välisenä aikana, siis ennen PEVISAa neljä vuotta ja PEVISA-ajan ensimmäinen vuosi, 275 kuvatussa yksilöstä A-B –lausunnon sai n. 55 %:a ja C-D-E –lausunnon 45 %:a. Vuosien 1996-2009 aikana kuvatuista 309 yksilöstä A-B –lausunnon saaneita on 39 %:a ja C-D-E –lausunnon saaneita 62 %:a.

Muutoksesta ei voida vielä vetää johtopäätöksiä lonkkaniveldysplasian lisääntyneen staffordshirenbulterriereillä. Ennen staffien liittymistä PEVISA:an kannasta tutkittiin vain osa. Tällä hetkellä pääsääntöisesti vain jalostukseen käytettävät koirat tutkitaan. Edelleenkin suuri osa kannasta jää tutkimusten ulkopuolelle.

Vakavia silmänsairauksia on havaittu hyvin vähän, joten tilanne silmien osalta ei vaikuta lainkaan huolestuttavalta. Harmaakaihitapauksia on todettu vain muutama ja mikään näistä ei ole nuorena täysin sokeuttavaa periytyvää harmaakaihia, jonka kantavuus on todettavissa DNA-tutkimuksella. Tällä hetkellä tutkituista staffordshirenbulterriereistä Suomessa ei periytä perinnöllistä harmaakaihia.

Jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen lonkkanivelen kasvuhäiriön vähentämisen osalta

Taulukko tutkituista koirista vuosina 1990-2009, päivitetty 5.4.2011

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
1990	43 %	22 %	26 %	28 %	20 %	4 %
1991	40 %	23 %	32 %	30 %	16 %	0 %
1992	39 %	33 %	21 %	16 %	30 %	0 %
1993	37 %	30 %	32 %	25 %	10 %	2 %
1994	30 %	23 %	30 %	30 %	16 %	2 %
1995	33 %	32 %	16 %	23 %	29 %	0 %
1996	29 %	14 %	29 %	29 %	29 %	0 %
1997	38 %	8 %	22 %	41 %	27 %	2 %
1998	33 %	4 %	21 %	50 %	25 %	0 %
1999	34 %	5 %	32 %	48 %	10 %	5 %
2000	34 %	10 %	28 %	46 %	15 %	0 %
2001	40 %	3 %	31 %	39 %	28 %	0 %
2002	32 %	4 %	26 %	38 %	30 %	2 %
2003	45 %	5 %	27 %	48 %	19 %	1 %
2004	48 %	4 %	29 %	49 %	17 %	1 %
2005	42 %	10 %	26 %	42 %	22 %	0 %
2006	43 %	5 %	36 %	44 %	14 %	0 %
2007	44 %	8 %	23 %	49 %	21 %	0 %
2008	37 %	7 %	33 %	43 %	17 %	0 %
2009	22 %	8 %	34 %	45 %	12 %	1 %
Yhteensä	37 %	11 %	28 %	40 %	20 %	1 %

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT

6.1. Visio

Suomessa staffi luokitellaan seurakoiraksi ja luonteen sekä terveyden jalostaminen tätä silmällä pitäen on ollut kasvattajien keskeisiä tavoitteita alusta alkaen. Jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteena on ylläpitää rotua jalostusvalinnoilla niin, että koirien luonne, terveys ja ulkomuoto vastaavat rotumääritelmää, sekä varmistaa rodun yksilöiden yhteiskuntakelpoisuus tulevaisuudessakin.

Suurin uhka rotukoirien tulevaisuudelle on geenipoolin pieneneminen. Muotivirtaukset ja matadorjalostus voivat olla kohtalokkaita. Ulkomuototuomareiden merkitys on suuri, koska kasvattajat pyrkivät kasvattamaan sen tyyppisiä koiria, mitä tuomarit palkitsevat. Ulkomuodon liioittelu johtaa ongelmien yleistymiseen. Toistaiseksi rotu on säilynyt hyvin. Muotivirtausten mukaista liioittelua ei ole ollut havaittavissa.

Terveysasioissa kasvattajien avoimuuden lisääntyminen olisi rodulle hyödyksi. Rodussa esiintyviä vikoja ja sairauksia pystyttäisiin kartoittamaan paremmin ja ehkä ehkäistä ennalta joitain sairauksia jo ennen niiden rotuun pesiytymistä.

6.2. Rotujärjestön tavoitteet

Jalostuksen tärkeimpänä tavoitteena on säilyttää staffin terveys sekä luonne sellaisina, että se soveltuu tulevaisuudessakin monipuoliseksi seura- ja harrastuskoiraksi. Koska kyseessä on fyysisesti voimakas seurakoira, tulee rodun luonteeseen kiinnittää erityistä huomiota. Arkoja tai aggressiivisia yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen. Rohkean ja ihmisystävällisen seurakoiran maineesta on pidettävä kiinni ja siksi pitäisi luonteen olla yhtenä jalostuskriteerinä itsestäänselvyyks kaikille kasvattajille.

Rotujärjestön tavoitteena on, että yhä useampi koira, myös ne joita ei käytetä jalostuksessa, tutkitaan lonkkaniveldysplasian ja silmänsairauksien osalta. DNA-määritykset L-2-HGA:n ja HC:n osalta mahdollistaa oireettoman populaation näiden sairauksien osalta ja rotujärjestö pyrkii jatkossakin tukemaan koirien tutkimista. Rotujärjestö julkaisee kaikki rotujärjestölle ilmoitetut tulokset Staffi-lehdessä ja kotisivuilla. Toivomuksena on myös lisätä avoimuutta muiden sairauksien osalta, jotta jatkossa pystytään paremmin informoimaan harrastajia ongelmista ja sitä myöten myös ehkäistä terveysongelmien muodostumista kannassa.

Rodun terveystilannetta sekä Suomessa, että mahdollisuuksien mukaan muissa maissa tulee seurata aktiivisesti ja pyrkiä siihen, että jalostukseen käytettävät koirat pystyvät lisääntymään luonnollisesti myös tulevaisuudessa. Sukusiitosta ja matadorurosten käyttöä on pyrittävä välttämään. Tulevaisuudessa geenipoolia ei saa päästää kaventumaan jotta geenipoolin koko säilyy. Geenipoolin säilymiseksi tarvitaan harkittuja tuonteja. Tuonneissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tuodut koirat ovat eri linjoista ja mikäli mahdollista selvittää, että tuontikoirien taustat ovat terveet. On tärkeää säilyttää myös ns. suomalaiset linjat, jotka ovat pitkällisen kasvatustyön tulosta ja koko rodun kannalta osa tärkeää geenimateriaalia.

Ulkomuodon osalta tavoitteena on edelleen yhtenäistää tyyppiä ja välttää virheiden esiintymistä.

6.3. Rotujärjestön strategia

Staffien ulkonäön ja luonteen seuraamiseksi kannustetaan ihmisiä harrastamaan koiriensa kanssa. Käymään näyttelyissä, kokeissa ja luonnetesteissä. Innostuksen herättämiseksi ja ylläpitämiseksi järjestetään koulutustilaisuuksia niin aloitteleville, kuin kokeneemmillekin harrastajille.

Terveystilannetta seurataan mm. jäsenistölle suunnattujen kyselyjen avulla. PEVISAan kuuluvien sairauksien osalta suoritetaan jatkuvaa seurantaa ja jos tarpeen, muutetaan PEVISA-vaatimuksia. Jatkossa PEVISA-vaatimuksia pohdittaessa tulisi pyrkiä liittämään DNA-määritykset HC:n ja L-2-HGA:n osalta myös PEVISA:an. PEVISAan kuulumattomien sairauksien osalta informoidaan kasvattajia seikoista, joilla on tai tulisi olla merkitystä jalostusvalinnoissa. Pyritään informoimaan jäsenistöä koirien kuvauttamisen tärkeydestä, jotta saataisiin enemmän luotettavaa tietoa rodun lonkkaniveldysplasian tilasta.

Rotujärjestönä Staffordshiren bullterrieriyhdistys r.y. on aktiivisesti mukana uusien ulkomuototuomareiden koulutuksessa.

Koska viime kädessä kukin kasvattaja päättää itse omista jalostusvalinnoistaan, yhdistyksen roolina on tarjota kasvattajille kaikki mahdollinen tieto, jolla voi olla merkitystä näihin valintoihin. Myös kaikkien staffi-ihmisten tietoutta rodulla tavatuista terveysongelmista ja erityisesti niiden ehkäisystä pyritään lisäämään.

Yksi tärkeä osa rotujärjestön tavoitteista on myös rodun tekeminen entistä tunnetummaksi myös muille kuin rodun harrastajille ja todenperäisen, positiivisen informaation levittäminen tästä monipuolisesta rodusta.

6.4. Uhat ja mahdollisuudet

Eri osa-alueiden kriittiset menestystekijät, uhat ja mahdollisuudet on esitetty oheisessa SWOT-kaaviossa:

Vahvuudet	Heikkoudet
Populaatio <ul style="list-style-type: none">• Suomessa geenipohjaltaan määrään nähden hyvä koirakanta• kasvattajien ja jäsenistön toteuttama geenipoolin laajuuden ylläpito harkittujen tuontien avulla• melko vanha rotu, pitkä historia• toistaiseksi Suomessa pienet sukusiitosprosentit	Populaatio <ul style="list-style-type: none">• hyviä yksilöitä jää edelleen käyttämättä jalostukseen• jalostukseen käytettävien koirien pieni lukumäärä
Luonne ja käyttöominaisuudet <ul style="list-style-type: none">• rodun erittäin hyvä luonne joka vastaa hyvin nyky-yhteiskunnan asettamiin vaatimuksiin	Luonne ja käyttöominaisuudet <ul style="list-style-type: none">• osalla koirista ei ole näyttöä luonneominaisuuksista• myös luonteeltaan epätyypillisiä yksilöitä käytetään toisinaan jalostukseen
Terveys <ul style="list-style-type: none">• rodun terveydellinen tilanne hyvä• rodun keski-ikä melko korkea	Terveys <ul style="list-style-type: none">• sairaiden koirien käyttö kasvatuksessa• terveystietojen saatavuus, erityisesti ulkomailta
Rakenne <ul style="list-style-type: none">• terve, liioittelematon rakenne	Rakenne <ul style="list-style-type: none">• ominaisuuksiltaan epätasainen koirakanta (esim. pää, runko, tyyppin hajanaisuus)
Rodun markkinapotentiaali <ul style="list-style-type: none">• monipuolinen harrastuskoira, joka soveltuu niin käyttöön, näyttöön kuin myös perhekoiraksi	Rodun markkinapotentiaali <ul style="list-style-type: none">• rotu edelleen melko tuntematon tai huonomaineinen
Rotujärjestö <ul style="list-style-type: none">• toimii aktiivisesti jäsenistön ja rodun eduksi• rotujärjestö toimittaa neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Staffi-lehteä ja yllä pitää kotisivuja www.staffordshirebullterrieriyhdistys.fi.• SBTY r.y. on pyrkinyt informoimaan esille tulleista ongelmista laaja-alaisesti mm. rodun kotimaahan Iso-Britanniaan.	Rotujärjestö <ul style="list-style-type: none">• kaikkia rodun harrastajia ei koskaan saada saman pöydän ääreen eli jäseneksi samaan yhdistykseen

<p>Mahdollisuudet</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • nykytekniikan mahdollistama yhteyksien helppo luominen helpottaa koirien tuontia muillekin kuin kasvattajille- • tuonnit mahdollisia myös muista kuin rodun kotimaasta. Siitosmateriaalia laajentamaan rodun geenipohjaa on helppo saada ulkomailta • keinosiemennys helpottaa ulkolaisen uroksen käyttöä <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktiivisten harrastajien kiinnostus rotua kohtaan kasvaneen rodun esilläolon myötä • luonteen säilyminen hyvänä todennäköistä, jos siihen kiinnitetään jatkossakin huomiota <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> • säilyttää rodun hyvä terveys • karsia ilmenneitä ongelmia • kasvattajien ja harrastajien valistaminen rodun terveydentilasta • DNA-määrytykset L-2-HGA:n ja HC:n osalta mahdollistaa oireettoman staffipopulaation • staffordshirebullterriereillä on runsaasti tilastotietoa etenkin silmänsairauksien osalta jo ennen rodun liittymistä PEVISAAan. <p>Rakenne</p> <ul style="list-style-type: none"> • terve rakenne on kaunis rakenne • Ulkomuotomareiden koulutuksella voidaan edesauttaa ettei jalostuksessa suosittaisi äärityyppejä, esim. liian lyhyt kuono-osa, ks. kohta 2 tai liian kapea alaleuka, <p>Rodun markkinapotentiaali-</p> <ul style="list-style-type: none"> • menestys näyttelyiden ryhmä- ja BIS-kehissä, sekä yleistyminen harrastuskoirana saattaa innostaa uusia ihmisiä rodun pariin • pentujen kysynnän lisääntyminen • kiinnostus rotua kohtaan kasvamassa 	<p>Uhat</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • geenipohja supistuu • pentutehtailu ja hetken mielijohdeesta tapahtuva koirien lisääminen, koska kauppa käy • rekisteröintien kasvaminen ja rodun liiallinen suosio saattavat vaikuttaa haitallisesti rodun ulkomuodon tasoon ja terveyden tilaan, jos ja kun pentujen menekki on taattu yhdistelmästä kuin yhdistelmästä. <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ulkomuodon korostuminen jalostusvalintoja tehtäessä luonteen ja terveyden kustannuksella • luonteisiin ei kiinnitetä huomiota, luonneongelmat lisääntyvät • rodun mieltäminen taistelukoiraaksi. Koiratappeluita järjestetään monissa maissa, myös naapurimaissamme Ruotsissa ja Venäjällä. • aggressiiviseen käytökseen ei ehkä kiinnitetä riittävästi huomiota <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> • perinnöllisten sairauksien lisääntyminen geenipoolin pienentyessä- • terveystutkimukset eivät arkipäivää rodun kotimaassa, eikä muissa ulkomaissa, joten luotettavaa tietoa tuontikoirien terveydentilasta ei ole. • suuri osa koirakannasta saattaa jäädä lonkkatilastojen ulkopuolelle kuvauksen lausuntoineen ollessa kallista, joka saa aikaan sen, että vain jalostukseen käytettäväksi aiotut koirat kuvataan. <p>Rakenne</p> <ul style="list-style-type: none"> • näyttävän ulkonäön tavoittelu rakenteen kustannuksella • ulkomuodolliset liioittelut kasvatustyössä, esim. liian lyhyet kuono-osat, johtavat hengitysvaikeuksiin. <p>Rodun markkinapotentiaali</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuontikoirien runsas esilläolo ja menestys näyttelyissä innostaa ihmisiä tuonteihin kotimaisten kasvattajien sijaan. Kasvattajan tuki ja tietotaito usein tuontikoirien osalta puutteellinen • väärät ostajat, rotu kiinnostaa vääristä syistä/rotu voi olla liian haasteellinen aloittelijalle • myytit ja uskomukset rodusta
---	---

6.5. Varautuminen ongelmiin

Taulukossa on esitetty yhteenveto rotuun kohdistuvista riskeistä sekä miten niihin varaudutaan, miten niiden toteutumista voidaan välttää ja mitä ne toteutuessaan merkitsisivät staffordshirenbulterrieri-rodulle.

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Geenipoolin pienentyminen.	Jalostukseen käytettyjen koirien pieni määrä, tuonnit samoista suvuista, matadorjalostus.	Informoidaan kasvattajia suurista sukusiitosprosentteista.	Tuonneissa kiinnitetään huomiota eri linjoihin sekä tarkempaa huomiota jalostusvalintoihin pitkällä tähtäimellä.	Perinnölliset sairaudet lisääntyvät, kasvatusta vaikeutuu vaihtoehtojen vähenemisen myötä.
Sairauksien ja muiden terveysongelmien määrä kasvaa.	Ei kiinnitetä huomiota terveyteen jalostusvalinnoissa, tuontikoirien ja ulkomaisten urosten taustoja ei tiedetä	Pyritään keräämään ja jakamaan tietoa; informoidaan kasvattajia ja pennunostajia.	PEVISA, pyritään välttämään sairaiden koirien ja kantajien käyttöä.	Rodun terveystilanne huononee, harrastuskoirana toimiminen vaikeutuu, rodun kiinnostavuus vähenee.
Kotimaisten kasvattien pentukysyntä pienenee.	Ulkomaisten koirien menestys, etenkin näyttelyissä / ulkomailla halpatuotantoa.	Informoidaan pennunostajia koiran taustan tuntemisen tärkeydestä (luonne, terveys) ja kasvattajan vastuusta.	Pidetään erityisesti kotimaisia koiria esillä yhdistyksen lehdessä yms.	Kasvatusta vaikeutuu tai loppuu, jos ei ole riittävästi pentukysyntää.
Luonneominaisuudet heikkenevät.	Ei kiinnitetä huomiota jalostuskoirien luonneominaisuuksiin.	Järjestetään mm. luonnetestejä ja koulutusta .	Saadetaan ihmiset käyttämään koiriaan testeissä ja kokeissa sekä hyödynnetään näistä saatavaa tietoa.	Rotu ei ole enää yhteiskuntakelpoinen, eikä sovellu harrastuskoiraksi.
Epärodunomaisten piirteiden lisääntyminen.	Väärät jalostusvalinnat, informaation puute.	Tiedon keruu ja riittävä informointi.	Jalostustyön johdonmukaisuus, tuomarikoulutus.	Rotu ei ole enää rotumääritelmän mukainen.
Rodun kasvatuskielto.	Rodun pariin hakeutuu ihmisiä väärin perustein, seurauksena koirien ongelmakäyttäytymistä.	Vaalitaan hyvää luonnetta. Kannustetaan omistajia luonnetesteihin ja kokeisiin todistamaan hyvästä luonteesta.	Valistetaan kasvattajia oikeanlaisen omistajan valinnan tärkeydestä.	Rotu kielletään Suomessa, kuten monissa muissa maissa on jo käynyt.
Pentukysyntään ei pystytä vastaamaan.	Rodun kysyntä kasvaa hurjaa vauhtia.	Pentuvälityksen tehostaminen. Jalostusneuvonnan lisääminen.	Pennunostajille jaetaan tietoa rodusta; ehkä ei ihan jokaiselle sopiva sittenkään. Tietoa tuontikoiriin sisältyvistä vaaroista.	Jalostukseen ei jää aikaa, alkaa tehtäviä kysynnän tyydyttämiseksi. Rotua hyödyttämätön tuonti lisääntyy.

6.6. Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi ja toteutumisen seuranta

Jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteet tulee ottaa huomioon Staffordshirenbulterrieriyhdistys r.y.:n vuotuista toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Jalostustoimikunta seuraa ohjelman vaikutuksia staffien terveyteen, luonteeseen ja ulkonäköön, sekä tekee tarvittaessa parannusehdotuksia, joilla rodun terveys, luonne ja rodunomainen ulkonäkö säilytetään tulevaisuudessakin tai joiltain osin jopa parannetaan. Koska jalostustoimikunta toimii hallituksen alaisuudessa, niin hallitus on kuitenkin viime kädessä vastuussa tavoiteohjelman noudattamisesta.

Jalostustoimikunta on velvollinen raportoimaan vuosittain tekemässään toimintakertomuksessa omana osionaan sekä tavoiteohjelman toimenpiteiden toteutumisesta, että asetettujen päämäärien saavuttamisesta. Myös toteutumatta jääneet toimenpiteet raportoidaan ja syyt toteuttamatta jättämiselle esitetään.

Jalostuksen tavoiteohjelma on ajantasaisena julkaistava kokonaisuudessaan yhdistyksen lehdessä tai toimitettava jäsenistölle lehden liitteenä uudistamisen yhteydessä ja sen on oltava luettavissa yhdistyksen internetsivuilla. Kun tavoiteohjelmaan suunnitellaan muutoksia, on muutokset julkaistava samassa yhdistyksen lehdessä, jossa esitetään kokouskutsu siihen kokoukseen jossa muutoksia käsitellään.

JTO:n voimassaolokauden päättyessä yhdistyksen jalostustoimikunta yhdessä kasvattajien kanssa arvioi päämäärien saavuttamista.

Arviointi suoritetaan vertailemalla voimassaolokautena saavutettuja virallisia näyttely- ja terveystuloksia tässä jalostuksen tavoiteohjelmassa raportoituun aiempiin tuloksiin. Terveyskyselyiden valossa arvioidaan rodun terveydentilan muutosta PEVISAan kuulumattomien sairauksien osalta. Kasvattajat esittävät arvionsa, miten ulkomuodon osalta on päästy JTO:n tavoitteisiin. Myös rotuun erikoistuneilta ulkomuototuomareilta pyydetään arvio ulkomuodon kehittymisestä. Tällöin avoimesti keskustelemalla pystytään paremmin arvioimaan rodun tilaa kokonaisuutena, jos käytössä on arviot kokonaisista pentueista yksittäisten näyttelyissä käyvien koirien sijaan.

Toimintasuunnitelma JTON toteuttamiseksi

2007	2008	2009	2010	2011
Järjestetään erikoisnäyttely	Järjestetään erikoisnäyttely	Järjestetään erikoisnäyttely	Järjestetään erikoisnäyttely	Järjestetään erikoisnäyttely
	Järjestetään luonnetesti		Järjestetään luonnetesti	
	Järjestetään jalostusaiheisia luentoja ja koulutusta		Järjestetään jalostusaiheisia luentoja ja koulutusta	
Terveyskysely kasvattajille ja omistajille		Terveyskysely kasvattajille ja omistajille		Terveyskysely kasvattajille ja omistajille
PEVISA -tarpeiden uudelleenarviointi	Tehdään rotuesite, pennunostajan ohjevihkot			
Omistajien aktivointi harrastusten pariin	Omistajien aktivointi harrastusten pariin	Omistajien aktivointi harrastusten pariin	Omistajien aktivointi harrastusten pariin	Omistajien aktivointi harrastusten pariin
Vuosikirja	Vuosikirja	Vuosikirja	Vuosikirja	Vuosikirja

7. LÄHTEET

Lisätietoja ja lähteet:

- Korhonen, A. 2003. Uudet lääkkeet purevat demodikoosiin. Koiramme 3/2003: 44-46
- Mäki, K. 1998. Jälkeläisseuranta ja jalostustyön arvioinnin keinot. Staffi 1/1999:19-21
- Mäki, K. 2000. Lonkka- ja kyynärdysplasiatutkimuksen tuloksia: periytymisasteet ja BLUP-indeksit. Staffi 1/2001: 17-19
- Mäki, K. 1998. Periytyvyys ja sen matematiikka. Staffi 3/1998: 4-7
- Mäki, K. 1998. Pienten populaatioiden jalostus. Staffi 2/2004: 47-51
- Mäki, K. 1998. Siitoskoiran valinta. Staffi 4/1998: 7-10
- Mäki, K. 2000. Sukulaissuhteesta sukusiitokseen. Staffi 4/2000: 14-18
- Pärnänen, J. 2001. Silmätarkastus: Mitä, miksi, milloin. Staffi 3/2001: 17-19
- Strandén, K. 2003. Taistelomme Furunkuloosia vastaan, ei loitsu eikä rukous?. Koiramme 12/2003: 42-45
- www.kennelliitto.fi ja [Koiranet tietokanta](http://Koiranet.tietokanta)
- www.staffords.co.uk/breedcouncil/hc
- www.staffords.co.uk/breedcouncil/hc/diagnostic_test
- www.staffordworld.net/health
- www.eastangliansbtclub.co.uk/health%20issues.html
- www.aht.org.uk/sci_diag_disc_genetic_12.html
- www.staffords.co.uk/sbtvet
- www.staffordshirebullterrieriyhdistys.fi